

GRADUAAT IN DE ACCOUNTING ADMINISTRATION

SAMENWERKINGSVERBAND HBO5 AP – HZS

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

17 JULI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	11
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	13
2.5	Eindoordeel.....	14
3	Beoordelingsproces	15
4	Overzicht oordelen	16
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	17
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	18
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de accounting administration gevalideerd op 25 juni 2018.

Het informatiedossier voor het graduaat in accounting administration bevat een overzicht van behoefte aan afgestudeerden van deze opleiding. Op basis hiervan is de visitatiecommissie (hierna: commissie) gebleken dat de opleiding beantwoordt aan een duidelijke behoefte in het werkveld aan afgestudeerden, op basis van een uitgewerkte en geconcretiseerde beroepstypologie. Vertrekkend vanuit die behoefte, heeft de opleiding de domeinspecifieke leerresultaten die in landelijk verband werden vastgesteld, onverkort overgenomen als opleidingsspecifieke leerresultaten. De opleiding legt hierin wel eigen accenten, in het bijzonder ingegeven door een visie waarin deontologisch handelen een sleutelwoord is. Andere accenten betreffen basiskennis en vaardigheden, soft skills en digitale vaardigheden. De commissie stelt vast dat de door de opleiding gelegde accenten voortkomen uit een duidelijke visie en dat de opleiding nauw heeft afgestemd met het werkveld over wat van een afgestudeerde op niveau 5 verwacht kan worden. Uit die afstemming is bijvoorbeeld gebleken dat taalverwerving Frans en Engels onderdelen zijn die ook op niveau vijf ten dele aan de orde moeten komen. De opleiding heeft nog geen internationale benchmark uitgevoerd en zal mogelijk in de toekomst eigen opleidingsspecifieke leerresultaten formuleren. De commissie oordeelt dat de opleiding wel voldoet aan generieke kwaliteitswaarborg 1 (beoogd eindniveau) maar beveelt de opleiding wel aan om werk te maken van de internationale benchmark van de opleiding en de internationale oriëntatie van het curriculum.

De opleiding wordt aangeboden in twee trajecten, waarbij de opleiding goed heeft nagedacht over de noden en leerbehoeften van de beoogde doelgroepen voor deze trajecten. De commissie stelt vast dat de leerinhouden en werkvormen enerzijds aansluiten bij de doelstelling van de opleiding en anderzijds bij de verschillende doelgroepen. De opleiding heeft recent gewerkt aan een concretisering van het werkplekleren, en heeft bij de opzet hiervan ook het werkveld betrokken. In het eerste jaar is het werkplekleren vormgegeven door oriëntatie-opdrachten en simulatie, in het tweede jaar leren studenten daadwerkelijk op een werkplek. Tijdens het betrekken van het werkveld, werkt de opleiding ook aan bewustwording bij het werkveld, van het onderscheid tussen stage en werkplekleren, waarbij voor werkplekleren geldt dat er een intensievere betrokkenheid van de werkplek uitgaat. De commissie waardeert het dat de opleiding zich inzet om het werkveld te engageren voor het werkplekleren. In aanvulling op het voorgaande maken het team van docenten en het professionaliseringsbeleid dat de commissie vertrouwen heeft in de kwaliteit van de opleiding zoals gesteld wordt in generieke kwaliteitswaarborg 2 (onderwijsleeromgeving). Wel beveelt de commissie aan om te expliciteren waar in het curriculum studenten werken aan beheersing van de vreemde talen.

De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen die goed aansluiten bij het praktijkgerichte karakter van de opleiding. De commissie is bijvoorbeeld positief over het gebruik van een portfolio waarin studenten bewijsmateriaal verzamelen. Ook vindt de commissie het positief dat de opleiding per traject een andere toetsaanpak voorstaat. Zo maakt het dagtraject meer gebruik van formatieve toetsing dan het avondtraject. De commissie stelt vast dat de opleiding erop gericht is om flexibiliteit te bieden in het toets- en herkansingsbeleid, om aan de behoeften van de verschillende doelgroepen te kunnen beantwoorden. De opleiding heeft recent de beoordelingsvormen voor het werkplekleren verder uitgewerkt. De verschillende competenties zijn voorzien van gedragsindicatoren en bijbehorende beoordelingsschalen. De commissie vindt het positief dat de opleiding dit ontwikkeld heeft. Ze beveelt de opleiding wel aan om de beoordelingsschalen verder uit te werken. De opleiding zorgt voor toetsing op een steeds hoger niveau. Op basis van deze vaststellingen is de commissie positief over de beantwoording van de opleiding aan generieke kwaliteitswaarborg 3 (te realiseren eindniveau).

Op het gebied van kwaliteitszorg zijn er diverse structuren die binnen de AP-hogeschool een werking hebben en die zijn aangepast voor de graduaatsopleidingen. De opleiding zal binnen en met deze structuren gaan werken. Daarvoor is een proces van twee jaar voorzien waarop de opleiding zich het systeem eigen moet maken. De aanpassingen die in het kader van de graduaatsopleidingen zijn gedaan hebben onder andere betrekking op aandacht voor werkpleklers, flexibiliteit en studietijd. Het systeem kent een aantal bevragingen van verschillende stakeholders en een jaargesprek met de directie maar ook een jaarlijkse thematische evaluatie door een commissie. De commissie beveelt de opleiding aan om het systeem van kwaliteitszorg te vertalen en daarmee het zo goed en snel mogelijk eigen te maken. De commissie is positief over de geboden structuur en het proces dat bedacht is om de opleiding naar een volledige werking volgens de geboden structuren te leiden en acht de opleiding te voldoen aan generieke kwaliteitswaarborg 4 (opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg).

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband HBO5 AP-HZS voor de opleiding graduaat in de accounting administration heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Om de voorgenomen internationale benchmark uit te voeren, zo mogelijk eerder dan nu is voorzien;
- Om de internationale oriëntatie structureel in het curriculum uit te werken, in het bijzonder voor wat betreft de verwerving van vreemde talen;
- Om de beweging die is ingezet om professionalisering van mentoren gestalte te geven door te zetten, zodat het werkpleklers op de best mogelijke manier in samenwerking met het werkveld kan worden vormgegeven;
- Om de beoordelingscategorieën voor het werkpleklers verder te definiëren opdat er een kalibrerende werking vanuit kan gaan;
- Om de kwaliteitszorg in te bedden op het niveau van de opleiding en het AP-systeem eigen te maken;

Den Haag, 17 juli 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in de accounting administration van het samenwerkingsverband HBO5 AP - HZS

Mia Sas
(voorzitter)

Jetse Siebenga
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De opleiding formuleerde de volgende missie, die een samenvatting is van de doelstelling en aard van de opleiding in brede zin:

De praktijkgerichte graduaatsopleiding accounting administration leidt studenten op tot medewerkers met een sterke boekhoudkundige basiskennis, soft skills en digitale vaardigheden, die inzetbaar zijn in de brede financiële omgeving en in een werkveld in verandering.

Het samenwerkingsverband had een actieve rol in de Vlaanderenbrede werkgroep Domeinspecifieke leerresultaten (DLR). De opleiding neemt dan ook de domeinspecifieke leerresultaten over als opleidingsspecifieke leerresultaten. De opleiding beoogt ook binnen twee jaar de opleidingsspecifieke leerresultaten te herformuleren. Binnen de huidige leerresultaten legt de opleiding in het bijzonder nadruk op basiskennis en basisvakken, zoals verwoord in DLR 4, 6 en 7, software-integratie, zoals verwoord in DLR 5, en een leven lang leren, zoals verwoord in DLR 11. Daarnaast legt de opleiding een focus op integriteit en professionaliteit, verwoord in DLR 10 en 12. Deze nadrukken zijn ingegeven door de praktijkgerichte benadering van de opleiding en een visie waarin het deontologisch handelen door de student de nadruk krijgt.

Ten behoeve van de aansluiting op het werkveld en definitie van de verschillende niveaus heeft de werkgroep die verantwoordelijk is geweest voor de voorbereiding en aanvraag van de Toets Nieuwe Opleiding een omgevingsanalyse uitgevoerd, op basis waarvan zij een concrete beroepstypologie ontwikkeld heeft. Bij de omgevingsanalyse zijn vertegenwoordigers van het werkveld betrokken. Daarin zijn de niveaus 4, 5 en 6 als volgt gekarakteriseerd:

Niveau 4 leidt op tot boekhoudkundig assistent, niveau 5 leidt op tot dossierbeheerder boekhouder en niveau 6 leidt op tot boekhouder/hoofdboekhouder. Een nadere omschrijving van niveau 5 en 6 werd gegeven in het informatiedossier en tijdens het toelichtend gesprek. De niveau-5 opgeleide ondersteunt de hoofdboekhouder onder meer door uitvoering van courante boekhoudkundige verrichtingen en verwerking van gegevens in functie van analyses en adviezen door de hoofdboekhouder. Daarnaast functioneren ze als onderdeel van het team, geven ze input met betrekking tot de organisationele ontwikkeling van het accountantskantoor of de financiële afdeling en ontwikkelen ze deskundigheid in het kader van het eigen handelen. De niveau 5 opgeleide zal niet zelf in internationale contacten treden maar wel ondersteuning bieden aan de internationaal opererende boekhouder. De opleiding geeft aan dat de gegradueerde beter past in een grotere omgeving dan op een klein boekhoudkantoor, omdat binnen een klein kantoor ook snel gevraagd wordt om capaciteiten die op niveau 6 zijn ontwikkeld. De professionele bachelors die op niveau 6 zijn opgeleid concentreren zich daarentegen meer op analyse, advies, de uitvoering van niet-courante verrichtingen en de opmaak en/of aanpassing van procedures. Zij hebben meer contact met externe partijen, sturen de ontwikkeling van een team aan en handelen steeds in functie van de organisatie, ook waar het de ontwikkeling van hun deskundigheid betreft. Bovendien stellen ze een businessplan op en nemen beslissingen waarvoor ze (eind)verantwoordelijkheid dragen.

De opleiding houdt structureel overleg met de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), koepelorganisaties, werkveld en alumni. Uit onderzoek blijkt dat in de regio Antwerpen de behoefte aan opgeleiden binnen het vakgebied het grootst is. Als bijlage bij de aanvraag is een overzicht van werkveldcontacten toegevoegd die hebben deelgenomen aan werkveldcommissies bestaande uit twee bijeenkomsten in 2018 en een bijeenkomst in 2019. Deze bijeenkomsten hebben geleid tot een andere opbouw van het programma, met name in functie van timing van opleidingsonderdelen in relatie tot het werkplekklaren en de financiële cyclus. Het aantal softwarepakketten is verbreed en ook de aandacht voor terminologie in vreemde talen (Frans en Engels) is eraan toegevoegd. De opleiding heeft een groot netwerk, zo blijkt onder andere uit de lijst met werkplekken voor het werkplekklaren. De opleiding voorziet graduatoren op te leiden in een breed werkveld wat bestaat uit zowel accountantskantoren als boekhoudkundige en financiële afdelingen van organisaties en bedrijven. De opleiding werkt aan een informatiebrochure voor vertegenwoordigers van organisaties binnen dit brede werkveld. In de brochure wordt op kernachtige wijze helder gemaakt wat niveau 5 behelst. Tijdens de bijeenkomsten met werkveldvertegenwoordigers besteedt de opleiding aandacht aan nadere duiding van niveau 5.

De opleiding voorziet een internationale benchmark van het programma voor 2020-2021. De mate waarin de opleiding de niveau 5 functie van de dossierbeheerder ook in functie van Vlaamse lokale en internationale context heeft ontwikkeld is groeiende, waarbij voor bijvoorbeeld de locatie Antwerpen ook verdergaande beheersing de talen Frans en Engels dienstig is.

Overwegingen

De opleiding heeft een goed zicht op het werkveld en de nood die in het werkveld bestaat aan opgeleiden in deze sector. De door de opleiding gelegde accenten in het domeinspecifieke leerresultatenkader zijn goed beargumenteerd. De commissie apprecieert de verrichte inspanningen om functies voor afgestudeerden te duiden en te omschrijven op het niveau 5. Deze inspanningen resulteren in een duidelijk beeld van wat niveau 5 behelst. De opleiding weet dit duidelijk af te zetten tegen niveau 4 en niveau 6. De commissie vindt in het bijzonder de wijze waarop de opleiding in gesprekken met het werkveld aandacht besteedt aan de duiding van niveau 5 heel positief. Minder positief vindt de commissie het dat een internationale benchmark nog niet heeft plaatsgevonden, zij betreurt dit. Ze beveelt de opleiding ten sterkste aan om hier niet te lang mee te wachten, zeker omdat ook de internationale oriëntatie van de opleiding met daarbij de nodige aandacht voor het verwerven van vreemde talen, relevant is in de regio Antwerpen en daarnaast nog groeiende is.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Doelpubliek en trajecten

De opleiding richt zich op vier typen van instromende studenten, de generatiestudent, de heroriënteerder, de werknemer die zich bij wil scholen en de werkzoekende. Teneinde deze doelgroepen te kunnen bedienen ontwikkelde de opleiding twee modeltrajecten – een tweejarige dagopleiding en een driejarige avondopleiding. Uit analyse van de huidige studentenpopulatie binnen de CVO's blijkt dat de generatiestudenten en heroriënteerders een ruime meerderheid vertegenwoordigen in de studentenpopulatie van de HBO5 opleiding Boekhouden (verspreid over de CVO's tussen de 56% en 70%).

Desalniettemin maken werknemers een significant onderdeel uit van de populatie (36% tot 47%), dat geldt in mindere mate ook voor werkzoekenden (geschat op minimaal 10%). De opleiding houdt daarom ook rekening met eerder verworven competenties en heeft hiervoor een procedure ingesteld. De opleiding biedt een flexibel traject, waarbij het bijvoorbeeld ook mogelijk is om opleidingsonderdelen uit het dagtraject en avondtraject met elkaar te combineren. Voorts zijn in het gehele programma enkel de meest noodzakelijke regels voor volgtijdelijkheid opgenomen, zodat studenten die vrijgesteld zijn van bepaalde onderdelen een aangepast programma kunnen doorlopen. Om studenten te begeleiden bij het uitstippelen van hun traject heeft de AP-hogeschool een trajectbegeleider in dienst die studenten begeleidt bij het uitstippelen van hun traject. Deze begeleider is ook raadpleegbaar wanneer studenten vanwege omstandigheden thuis of op het werk, een aanpassing in hun traject willen maken.

Opleidingsonderdelen

De opleiding bestaat uit 22 opleidingsonderdelen die een omvang hebben tussen de 3 tot 24 studiepunten. In de digitale leeromgeving zijn de studiefiches opgenomen waarin voor elk onderdeel is aangegeven welke omvang het heeft, tot welke leerlijn het behoort en aan welke leerresultaten het onderdeel bijdraagt, welke werkvormen gehanteerd worden, wat de leerinhoud (op hoofdlijnen) is en op welke manieren studenten wanneer getoetst zullen worden. De relaties tussen de leerresultaten en het programma zijn niet alleen in de studiefiches weergegeven; het aanvraagdossier bevat een overzicht van de relatie tussen de opleidingsonderdelen en de leerresultaten. Uit die overzichten blijkt dat een toenemend beheersingsniveau van studenten wordt verwacht.

De opleiding is gestructureerd in vijf leerlijnen die drie inhoudelijke kerngebieden bevatten (Boekhouden en Rapporteren, Fiscaliteit, Wetgeving) en bestaan uit twee integrerende componenten (Soft Skills en Werkplekleren). De leerlijn Boekhouden en Rapportering is gericht op de basiskennis en -vaardigheden van het boekhouden (principes van dubbel boekhouden, gebruik van journaalposten en T-rekeningen, verschil tussen activa en passiva, resultaatrekeningen etc.), de bijbehorende softwaretoepassingen, de plaats van de boekhouding in de arbeidsorganisatie en de evoluties in het werkveld. Fiscaliteit heeft als leerlijn betrekking op de basiskennis en -vaardigheden voor en de evoluties bij de invulling van personenbelasting-, btw- en vennootschapsbelastingaangiften. In de leerlijn Wetgeving ligt de focus op het burgerlijk, sociaal, handels- en ondernemingsrecht en de deontologische basis die nodig is om het beroep juist uit te voeren en de evoluties op dat vlak. De leerlijn Soft skills verenigt de opleidingsonderdelen rond de communicatieve en professionele vaardigheden die ervoor zorgen dat de studenten voorbereid zijn op een veranderlijke werkomgeving. Werkplekleren fungeert als praktische koppeling en bindmiddel tussen de andere leerlijnen en loopt als rode draad door de opleiding heen.

Vormgeving

De opleiding is vormgegeven op basis van de didactische uitgangspunten competentiegerichtheid, praktijkgerichtheid en zelfregulering. De opleiding werkt op geïntegreerde, vakoverschrijdende wijze toe naar de leerresultaten. Daarbij is het werkplekleren leidend, een student krijgt steeds aangereikt wat hij nodig heeft om binnen het werkplekleren zich de aangereikte stof goed eigen te kunnen maken. De praktijkgerichte benadering van de opleiding komt verder tot uiting doordat de opleiding samenwerkt met (lectoren uit) het werkveld en bijvoorbeeld gebruik maakt van realistische casussen. Het programma vereist van studenten dat zij met een steeds grotere mate van zelfstandigheid te werk gaan, teneinde zelfgestuurd te kunnen werken en leren. Daarbij wordt het deontologisch handelen door de student onder meer geoefend door te werken aan praktijkopdrachten met een toenemende mate van complexiteit en door hierop van studenten een kritische reflectie te vragen. Tevens moeten studenten tijdens verschillende fasen in de opleiding een SWOT-analyse maken waarin zij weergeven hoe zij zich tot elk van de leerresultaten verhouden. Deze analyse is opgenomen in het portfolio.

De vormgeving van de opleiding is toegespitst op de doelgroepen; de opleiding besteedt hieraan gerichte aandacht. Bij aanvang van de opleiding zullen de dagstudenten bijvoorbeeld volledig contactonderwijs genieten, voor avondtrajecten wordt gelijk gestart met vorm(en) van blended learning, die in het jaar 2020-2021 zullen worden uitgebreid. De opleiding werkt mede hiertoe reeds met een beproefde digitale leeromgeving, die voor beide trajecten inhoudelijk zoveel mogelijk hetzelfde is.

Werkplekieren: opzet en context

Het werkplekieren is gevat in vier onderdelen die gedurende de opleiding een steeds grotere omvang kennen. Waar werkplekieren in het eerste jaar van de dagopleiding nog bestaat uit een oriëntatie op het werkveld (waarbij studenten in kleine groepjes een aantal bedrijven bezoeken en interviews verrichten), en een simulatie van het werkveld op basis van voorbeelden die ontleend zijn aan het werkveld, is er in het tweede jaar sprake van werkplekieren op een daadwerkelijke werkplek. Het werkplekieren op de werkplek zelf bedraagt 33 EC. De onderdelen werkplekieren in het eerste jaar bedragen samen 9 EC. Het aanvraagdossier vermeldt dat het zuivere werkplekieren in combinatie met de overige opleidingsonderdelen en de daarin opgenomen werkplekgerichte werkvormen is 70% van het onderwijs bedragen.

De opleiding werkt sinds enige tijd in samenwerking met het werkveld aan een gezamenlijke aanpak van het werkplekieren, waarbij de rol van de opleiding en de rol van de werkplekmentor duidelijk gedefinieerd zijn. De diversiteit van organisaties in het werkveld maakt het uniform organiseren van deze gezamenlijke aanpak niet eenvoudig. De opleiding verwacht van mentoren commitment aan de ontwikkeling van de student in dienst van zijn opleiding. De opleiding werkt ter ondersteuning van de mentoren aan de ontwikkeling van een begeleidings- en beoordelingsinstrumentarium en heeft de taken en leeractiviteiten opgesteld die een student op de werkplek moet kunnen realiseren.

Werkplekieren: tijd en praktijk

In het eerste semester van het tweede jaar vindt het werkplekieren plaats op een accountantskantoor (dagopleiding: 6 weken lang, 4 dagen per week) en in het tweede semester op een financiële afdeling binnen een organisatie (16 weken lang, 4 dagen per week). In de avondopleiding is het werkplekieren binnen een organisatie gespreid over het tweede en het derde jaar, waarbij een student tijdens het tweede jaar binnen een accountantskantoor fungeert en tijdens het derde jaar binnen een organisatie. Studenten kunnen het werkplekieren in overleg met de werkplek flexibel inrichten, mits zij alle leeractiviteiten doorlopen. Het werkplekieren omvat in het eerste jaar van de dagopleiding 9 EC en in het tweede jaar 33 EC, voor de avondopleiding is eenzelfde totaal ingecalculeerd.

Voor elk opleidingsonderdeel werkplekieren is een taakfiche opgesteld waarin transparant is gemaakt aan welke beroepsspecifieke opleidingsonderdelen het werkplekieren is verbonden, welke opdrachten de studenten moeten uitvoeren, welk bewijsmateriaal ze hiervoor moeten verzamelen en op basis van welke criteria ze worden beoordeeld. De commissie heeft de fiche ter inzage gekregen. De fiche vormt een leidraad voor zowel de studenten en de lector-werkplekbegeleiders als voor de werkplekmentoren. Studenten zorgen in principe zelf voor een werkplek (die wordt getoetst aan de criteria die hiervoor zijn opgesteld – de commissie heeft deze ter inzage ontvangen) maar de opleiding stelt ook een lijst ter beschikking van werkplekken die de kwaliteitstoets hebben doorstaan. De vormgeving van het werkplekieren voor avondstudenten faciliteert de nodige flexibiliteit, de student heeft een jaar om de leerervaringen op te doen. Indien de eigen werkplek van een student hem of haar niet in staat stelt om het werkplekieren vorm te geven treedt de opleiding in gesprek met de werkgever om te bezien of de student binnen de organisatie bijvoorbeeld op een andere afdeling terecht kan. Het werkplekieren kadert tot slot binnen een hogeschoolbrede aanpak ten aanzien van werkplekieren in de graduaatsopleidingen.

Personeel

De opleiding is ondergebracht bij het departement voor Management en Communicatie. Binnen dit departement zetelen ook aanverwante opleidingen zoals Bedrijfsmanagement. De opleiding heeft gerekruteerd uit medewerkers die zijn verbonden aan de huidige HBO5 opleidingen. Bij de samenstelling van het team is er gekozen voor een mix aan voltijds lectoren en lectoren die deels in het werkveld staan. Het opleidingsteam is meerdere malen bij elkaar geweest. Naast de vaste stafleden zet de opleiding gastsprekers in, voor bijvoorbeeld het onderdeel *trends in accounting*. De lectoren volgen in het kader van bijscholing workshops en cursussen binnen de AP-hogeschool. Voor nieuwe lectoren is er een jaarlijkse onthaaldag. Lectoren zijn gehouden periodiek een aantal bijscholingspunten te behalen.

Voor het professionaliseren van de bedrijfsmentoren is een actieplan opgesteld dat besproken is op de laatste werkveldbijeenkomst. Het van tevoren duidelijk maken van de verwachtingen maakt daar onderdeel van uit maar ook het individueel coachen van de mentoren. Het is met name vanwege de diversiteit van het werkveld, dat de opleiding zich zal richten op een meer individuele aanpak.

De opleiding zal bij volledige implementatie van het programma 8,7 VTE aan lectoren inzetten, bij een geraamde studentpopulatie van 120 studenten in het dagtraject en 90 studenten in het avondtraject. Ten behoeve van de ontwikkeling van blended learning is een halve VTE vrijgemaakt voor een lector die dit verder zal ontwikkelen, en hier reeds de nodige ervaring in heeft binnen de voormalige CVO-opleiding.

Voorzieningen

Ten behoeve van begeleiding van studenten maakt de opleiding onder andere gebruik van een digitaal volgsysteem en een digitaal informatiesysteem. Tijdens het werkplekleren zijn er tussentijdse gesprekken met de werkplekmentor en de lector-werkplekbegeleider voorzien. Andere voorzieningen in het kader van begeleiding zijn de proef met betrekking tot geletterdheid, bij aanvang van de studie en het maken van een motivatie- en leercompetenties test. Studenten met een lage score worden door studentenbegeleiders uitgenodigd voor een gesprek. Verder zijn er mogelijkheden om het programma flexibel te doorlopen (bijvoorbeeld na EVC/EVK-procedure) en is er een instellingsbreed voorzieningenaanbod voor studenten met een functiebeperking.

Overwegingen

Het programma als geheel stelt de studenten in staat om de beoogde leerresultaten te bereiken. Het curriculum waarbij studenten theoretische inzichten verwerven in een omgeving waarin de boekhouderspraktijk centraal staat en waarin de studenten in latere fase zelf ook in die beroepspraktijk leren, getuigt volgens de commissie van een goede uitwerking van de visie op het opleiden van studenten op het beoogde niveau van de opleiding. De opleiding maakt gebruik van werkvormen die hier goed bij aansluiten. De commissie vindt de wijze waarop de opleiding het portfolio inzet, enerzijds als reflectie- en zelfsturingsinstrument voor studenten en anderzijds als instrument om bewijsmateriaal aan te leveren voor verworven competenties een zeer goede toevoeging aan het arsenaal van werkvormen, waarmee ook de nadruk op deontologisch handelen vorm is gegeven, overeenkomstig de benadrukking hiervan in de visie van de opleiding. Wel stelt de commissie vast dat het voornemen om ook de verwerving van vreemde talen, in het bijzonder voor wat betreft de relevante terminologie, een duidelijker plaats in het curriculum moet krijgen. Tot slot is de studiebelasting van het programma theoretisch wel doordacht maar moet vooral ook in de praktijk blijken hoe die door studenten zal worden ervaren.

De commissie stelt vast dat de opleiding de afgelopen tijd fors heeft geïnvesteerd in het ontwikkelen van de leeromgeving. Met name de concrete uitwerking van het werkplekleren heeft gestalte gekregen. De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de decretale eis dat het werkplekleren tenminste 1/3 van het onderwijs omvat.

De commissie is positief over de studiefiches die hiertoe ontwikkeld zijn en prijst de opleiding voor de samenwerking die met het werkveld wordt gezocht. De commissie beveelt de opleiding aan om deze samenwerking te blijven zoeken opdat de visie op het werkplekleren, ten opzichte van de beter bij het werkveld bekende stage, in toenemende mate door het werkveld gedragen wordt en de opleiding op blijvend commitment van bedrijven kan rekenen.

De commissie is positief over het aanbod van de opleiding in twee trajecten en vindt het zeer positief dat de opleiding bij het ontwerp van het programma bewuste keuzes heeft gemaakt die tegemoet komen aan leerbehoeften van studenten in het avondtraject. Dat de opleiding verder inzet op versterking van blended learning en de daarbij behorende activerende leervormen kan op brede steun van de commissie rekenen.

De commissie heeft een team gezien dat enthousiasme uitstraalt en dat ijverig aan de slag is gegaan om de nieuwe opleiding gestalte te geven. Dat, in combinatie met de professionalisering die voor lectoren voorzien is, geeft de commissie vertrouwen in de uitvoering en verdere uitwerking van het onderwijsprogramma.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De opleiding werkt met een uitgebreide competentiematrix waarin de beheersingsniveaus van verschillende competenties zijn opgenomen. De matrix is in een digitale tool gekoppeld aan de opleidingsonderdelen en per opleidingsonderdeel is aangegeven welke werkvormen en toetsvormen worden ingezet. De opleiding maakt gebruik van vaardigheidstoetsen, simulaties, kennistoetsen, portfolio en werkplekleren. De keuze voor de toetsvormen is mede ingegeven door het praktijkgerichte karakter van de opleiding. Het dagtraject maakt gebruik van formatieve toetsing, waarbij de student zijn kennis van de leerstof in hapklare brokjes kan toetsen en die aldus het leerproces ondersteunt. Het avondtraject maakt hier in aanzienlijk mindere mate gebruik van. Van studenten in het avondtraject wordt verwacht dat zij op meer zelfstandige wijze hun studieactiviteiten ordenen.

De AP-hogeschool heeft een trajectbegeleider in dienst die studenten die een aanpassing van hun traject nodig hebben vanwege privéomstandigheden. De opleiding biedt studenten die niet kunnen deelnemen aan een examen of die een examen niet behaald hebben nog niet de flexibiliteit die de doelgroep van avondstudenten doorgaans nodig hebben. Zo is het moment waarop studenten een herkansing kunnen maken nog onvoldoende flexibel. Binnen de hogeschool worden mogelijkheden onderzocht die het mogelijk maken om het herkansingenbeleid beter te organiseren met het oog op de huidige studentenpopulatie.

Uit de digitale tool blijkt dat de verschillende competenties op meerdere momenten en in meerdere opleidingsonderdelen worden getoetst, hetgeen bijdraagt aan de betrouwbaarheid van de toetsing binnen het programma als geheel. Het opstellen van een toets gebeurt door de verantwoordelijke lector, parallelcollega's stellen samen de toets op. Voor de meeste onderdelen is sprake van het opstellen van een toets in gezamenlijkheid. Van alle lectoren wordt de nodige deskundigheid verwacht ten aanzien van toetsing, binnen De AP-hogeschool is er ruime ervaring met het bijscholen van lectoren op het gebied van toetsing.

Informatie over toetsing aan studenten wordt verschaft in het digitale informatiesysteem waarop studenten de ECTS-fiches kunnen raadplegen. Daarop zijn leerinhouden en werk- en toetsvormen inzichtelijk gemaakt.

Bij meerdere toetsmomenten staat in de fiche de weging van elke toets gespecificeerd. Studenten worden op summatieve toetsing voorbereid doordat in de opleidingsonderdelen ook formatieve toetsing wordt toegepast.

Alle competenties worden op de hoogste niveaus getoetst in werkplekleren 3 en werkplekleren 4. Dit gebeurt door middel van gedragsobservatie door de werkplekmentor en de lector-werkplekbegeleider. Op een beoordelingsformulier zijn concrete gedragsindicatoren opgenomen die gekoppeld zijn aan de leerresultaten. Per indicator is op het formulier aangegeven tijdens welk onderdeel van het werkplekleren de indicator wordt getoetst en welke toetsvorm wordt gehanteerd. Deze zijn ook aan werkveldvertegenwoordigers voorgelegd. De beoordelingsschalen bestaan uit een aantal categorieën (onvoldoende, groeiend, voldoende, goed en gevorderd) en niet uit cijfers, een stap voor in de toekomst is om die categorieën nader te duiden zodat de mentoren die ook makkelijk kunnen hanteren. Het kan voorkomen dat een handeling niet op de werkplek verricht kan worden (bijvoorbeeld het uitvoeren van betalingen), dan is een simulatie-opdracht voorzien waarvan het resultaat in het portfolio wordt opgenomen. Tot slot is het portfolio een instrument waarin de student bewijzen verzamelt om aan te tonen dat bepaalde competenties behaald zijn, zoals het deontologisch handelen en het zelfkritisch kunnen zijn.

De soft skills worden voornamelijk beoordeeld op basis van het portfolio, daarbij is de kritische zelfreflectie door de student een belangrijk onderdeel. Ook bij tussentijdse evaluatie van het werkplekleren wordt de student gewezen op sterktes en zwaktes in zijn of haar performance.

Studenten die het programma succesvol afronden kunnen een vervolgtraject opnemen van 90 EC om een professionele bachelor te behalen. Dit vervolgtraject is onderdeel van de afstudeerrichting Accountancy-Fiscaliteit van de opleiding Bedrijfsmanagement. De opleidingsonderdelen binnen het traject bevatten onder meer taalonderwijs, verdergaande onderdelen op het gebied van fiscaliteit en statistiek en algebra.

Overwegingen

De commissie is positief over de uitwerking en implementatie van het toetsbeleid. De opleiding maakt gebruik van diverse toetsvormen die aansluiten bij de praktijkgerichte aanpak van het onderwijs. Daarbij is de opleiding zich zeer bewust van de flexibiliteit die het toetsbeleid vereist voor studenten in het avondtraject. De commissie stelt vast dat waar mogelijk de opleiding voorwaarden schept om de toetsing zo vorm te geven dat deze flexibiliteit in voldoende mate geboden wordt. Zo vindt de commissie het zeer positief dat studenten in samenspraak met een trajectbegeleider kunnen bepalen om af te wijken van het standaard traject waarbij het mogelijk is om resultaten behaald in het dagtraject in te zetten in het avondtraject en vice-versa. De commissie juicht het voornemen toe om op hogeschoolniveau te bepalen op welke wijze verder tegemoet kan worden gekomen aan de nood aan een flexibel toetsbeleid.

De commissie stelt vast dat de opleiding studenten informeert over toetsvormen en weging van de verschillende onderdelen. Het is voor studenten hierdoor duidelijk op welke wijze zij getoetst worden en hoe de beoordeling plaats zal vinden. De opleiding werkt aan het duidelijk maken van het toetsbeleid en de verwachtingen die daarbij aan mentoren worden gesteld. De commissie beveelt aan om de beoordelingscategorieën voor het werkplekleren nader te definiëren, zoals ook het voornemen van de opleiding is. Deze uitwerking kan een kalibrerende werking hebben en faciliteert het werkveld in de taak die zij heeft bij het opleiden en beoordelen van studenten. Voorts stelt de commissie vast dat de verschillende onderdelen meerdere malen in het curriculum getoetst worden en dat dit de betrouwbaarheid van de toetsing als geheel binnen de opleiding versterkt. Tot slot is de commissie positief over de werking van het portfolio omdat het de ontwikkeling van de student formeel weergeeft, mogelijkheden geeft tot (tijdig) bijsturen van de student en de mogelijkheid biedt om formeel te evalueren.

De commissie wijst ook graag op de mogelijkheden van het portfolio als het gaat om een flexibele inrichting van de toetsing. De commissie heeft vertrouwen in het systeem van toetsing en de door de opleiding

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

Binnen de AP-hogeschool is sinds 2014-2015 gewerkt aan de implementatie van een kwaliteitssysteem dat bestaat uit drie pijlers, namelijk (1) een cyclisch kwaliteitsformat, gebaseerd op de PDCA-cyclus dat erop gericht is een kwaliteitscultuur in de opleiding te bestendigen, (2) de daadwerkelijke kwaliteitsontwikkeling van de opleiding zelf, en (3) de monitoring en evaluatie van kwaliteit. Dit systeem wordt ondersteund door de dienst Kwaliteit, Planning en Organisatie. Deze dienst werkte concrete bevragingen uit op het niveau van de graduaatsopleidingen, waaronder de bevraging van het werkplekleren. Andere voorziene bevragingen zijn bevragingen op het niveau van de opleidingsonderdelen, het programma als geheel, de studiebelasting, het bevragen van studenten bij stopzetting en alumni bevragingen. Een bevraging van het bij het werkplekleren betrokken werkveld is eveneens voorzien. Bij de planning van de activiteiten is rekening gehouden met de kortere duur van de graduaatsopleiding (dagtraject) ten opzichte van de bacheloropleidingen.

Het kader kwaliteitszorg zoals het nu binnen de hogeschool bestaat is voor de voormalige CVO's een belangrijke aanvulling. Het systeem is aangepast voor de graduaatsopleiding en is beproefd voor de bacheloropleidingen. De aanpassingen bestaan uit de focus op werkplekleren, studietijd, flexibiliteit en professionalisering van de docenten alsmede het aanpassen van de cyclus op basis van een tweejarige en driejarige opleiding. De raadpleging van het werkveld zal periodiek plaatsvinden in commissies die rond een bepaald thema vergaderen. Daarbij zullen de vertegenwoordigers worden geselecteerd op basis van affiniteit met het thema. Dit is ingebed in de kwaliteitscyclus van AP-hogeschool.

De eerste twee jaar dat de opleiding door AP-hogeschool wordt ingericht, wordt ze gemonitord en op het vlak van kwaliteitsontwikkeling (verder) ondersteund vanuit het departement en de algemene diensten. Na deze periode volgt een formele evaluatie, die op maat is van de graduaatsopleiding en onder meer de haalbaarheid nagaat van de opleiding voor alle doelgroepen. Omdat de opleiding eerst een evolutie zal doorlopen en er dus nog sprake is van een overgangsfase, wordt aanvankelijk geëvalueerd vanuit de generieke kwaliteitswaarborgen. Er is een evaluatieronde voorzien op het gerealiseerde niveau, wanneer de eerste studenten afstuderen, dus in 2021-2022. In het hierop volgende jaar 2022-2023 worden ook de beoogde leeruitkomsten en het programma beoordeeld.

Na deze overgangsfase wordt de opleiding jaarlijks door een commissie geëvalueerd op één thema. De omvang hiervan is behapbaar, waardoor het thema kan worden uitgediept zonder dat andere activiteiten van de opleiding naar de achtergrond verdwijnen. Deze thema's liggen in de lijn van de beleidsspeerpunten van de hogeschool en zijn gelieerd aan de Kwaliteitscode Vlaanderen en aan de generieke kwaliteitswaarborgen. Deze relaties zijn in het aanvraagdossier in een tabel weergegeven. Binnen het samenwerkingsverband is sinds 2014-2015 een systeem in gebruik wat het mogelijk maakt om kwantitatieve indicatoren per opleiding beschikbaar te stellen in een dashboard. Dit systeem zal worden voortgezet en gaan functioneren binnen het kwaliteitszorgsysteem van de AP-hogeschool.

Overwegingen

De commissie heeft vertrouwen in het systeem van kwaliteitszorg zoals dat binnen AP-hogeschool functioneert. De wijze waarop het systeem is aangepast voor de graduaatsopleidingen en de stapsgewijze implementatie ervan biedt volgens de commissie de juiste randvoorwaarden om ervoor te zorgen dat de opleiding zich ook het systeem gaat eigen maken. Tijdens het gesprek bleek ook dat de bereidheid hiertoe bij de opleiding groot is. De commissie nodigt de opleiding dan ook uit om op zeer korte termijn inhoud te geven aan het kwaliteitszorgsysteem op opleidingsniveau.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

Op basis van de overwegingen wordt ook een algemeen eindoordeel uitgesproken.

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de accounting administration voldoende.

De opleiding heeft zich in de oriëntatie op het beroep waartoe het beoogt op te leiden laten informeren door het werkveld, en neemt het werkveld ook mee in de afstemming over het beoogde niveau van de opleiding; de commissie vindt dat zeer positief. De commissie heeft opgemerkt dat de mate waarin de opleiding zich internationaal oriënteert versterking behoeft. Het programma dat de opleiding heeft ingericht beantwoordt aan de eisen die daaraan gesteld worden, waarbij het werkplekleren concreet is uitgewerkt. Bovendien biedt de opleiding trajecten aan die zoveel mogelijk aansluiten op de (leer)behoeften van de instromende studentenpopulatie. De toetsing binnen het programma sluit aan op het praktijkgerichte karakter van de opleiding en het toetsbeleid borgt dat de toetsing valide, betrouwbaar en transparant geschiedt. De opleiding zal worden ingebed in het kwaliteitszorgsysteem van de AP-hogeschool. De commissie beziet met vertrouwen de werking van dit systeem voor deze graduaatsopleiding tegemoet.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 28 juni heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 28 juni om 10.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Geert Claes**
- **Sylvi Van Dooren**
- **Guy De Knop**
- **Pierre Pot**
- **Joeri D’Hertevelt**
- **Pieter Depessemier**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 28 juni heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 17 juli 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Lange nieuwstraat 101 B-2000 ANTWERPEN Info@ap.be +32 3220 54 00
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Pascale de Grootte, Algemeen Directeur
Partner samenwerkingsverband	Centrum voor Volwassenonderwijs HBO5 Antwerpen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Lange nieuwstraat 101 B-2000 ANTWERPEN + 32 3 220 35 00 Hbo5antwerpen@so.antwerpen.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de accounting administration
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in accounting administration
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en Bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	Business Administration and Law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Antwerpen • Mechelen • Turnhout
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Boekhouden
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Bedrijfsmanagement – afstudeerrichting Fiscaliteit

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt de verkoopfacturen en creditnota's op. De gegradueerde onderneemt de nodige acties in het kader van het debiteurenbeheer.
2. De gegradueerde voert betalingen uit binnen de eigen bevoegdheid voor goedgekeurde bewijsstukken. De gegradueerde onderneemt de nodige acties in het kader van het crediteurenbeheer en de voorraadadministratie.
3. De gegradueerde heeft inzicht in de totstandkoming van een verkoopprijs met inbegrip van de berekening van een kostprijs. De gegradueerde heeft inzicht in de bouwstenen van budgettering en volgt de bestaande budgetten mee op.
4. De gegradueerde codeert en verwerkt de documenten in het aankoop-, verkoop-, financieel- en divers dagboek, houdt de analytische boekhouding bij en doet de afstemmingscontrole met de onderliggende bewijsstukken.
5. De gegradueerde houdt de onderliggende databanken van de boekhoudsoftware up-to-date. De gegradueerde werkt vlot met de courante boekhoud- en kantoorsoftware.
6. De gegradueerde bereidt fiscale dossiers en controles voor en levert de nodige informatie aan het sociaal secretariaat. De gegradueerde doet de btw-aangiftes en -reconciliaties.
7. De gegradueerde bereidt de proef- en saldibalans en de jaarrekening voor in functie van de periodieke en jaarafsluiting. De gegradueerde doet de courante inventarisboekingen en de centralisatie.
8. De gegradueerde communiceert op doeltreffende wijze over de eigen werkzaamheden in functie van de boekhouding.
9. De gegradueerde maakt gestandaardiseerde rapporten en analyses op vraag van het management en volgt administratieve dossiers op.
10. De gegradueerde werkt teamgericht in een multidisciplinaire, interculturele en/of internationale beroepsomgeving.
11. De gegradueerde onderhoudt het eigen deskundigheidsniveau door de recente ontwikkelingen en de wetgeving eigen aan de sector op te volgen en is business compliant.
12. De gegradueerde handelt deontologisch correct, respecteert interne en externe procedures, is alert voor fraude en is zelfkritisch.

Datum validatie: 25 juni 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Mia Sas (*voorzitter*) master in de Lichamelijke Opvoeding, startte haar loopbaan in 1976 als docente aan het Instituut voor Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie Parnas in Dilbeek. Vanaf 1987, het moment waarop ze algemeen directeur van Parnas werd, tot 2017, het moment waarop ze als algemeen directeur van Odisee met pensioen ging, heeft ze actief gewerkt aan de uitbouw van het opleidingsaanbod en gaf ze mee vorm aan vijf fusies van hogeronderwijsinstellingen. De samenwerking van Odisee met HBO5-opleidingen, aangeboden door zeven verschillende instellingen, kreeg onder haar impuls een eigen dynamiek.

Mieke Bal (*commissielid*) is adviseur in Performance Improvement bij DRV Accountants Adviseurs en zelfstandig ondernemer bij Ascenso. Zij ondersteunt MKB ondernemers met bedrijfskundige vraagstukken, zoals strategische visie, cultuurverandering, HR, Marketing, Communicatie, Bedrijfsmanagement en financieringsvraagstukken. Hiervoor heeft zij ruim dertig jaar in de financiële sector gewerkt waarvan de laatste tien jaar in diverse directieposities. Bij Rabobank Het Markiezaat was zij van 2011 tot 2015 directievoorzitter en voorzitter van de kredietcommissie. In de verschillende directieposities was zij o.a. verantwoordelijk voor Strategie, HR, Marketing, Communicatie, Bedrijfsmanagement, Kredietrisicomanagement en Commercie. Tevens heeft zij verschillende toezichthoudende functies vervuld. Silvia heeft bedrijfskunde gestudeerd aan de Radboud Universiteit.

Jules Pieters (*commissielid*) is emeritus-hoogleraar 'Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie' aan de Universiteit Twente. Hij studeerde psychologie aan KU Nijmegen en promoveerde in 1980. In 1991 werd hij benoemd tot hoogleraar Instructietechnologie aan de Universiteit Twente, in 2002 hoogleraar Toegepaste Psychologie. Van 1995 tot 2002 was hij decaan van de Faculteit Toegepaste Onderwijskunde, van 2002 tot 2009 was hij werkzaam als directeur van de opleiding Psychologie. Van 2007 tot 2012 was hij voorzitter van de vakgroep Curriculumontwerp & Onderwijsinnovatie (C&O) en wetenschappelijk directeur Instituut Universitaire Lerarenopleiding ELAN. Hij zetelde in verschillende beroepsverenigingen, waaronder voorzitter bestuur VOR (Onderwijsresearch), voorzitter bestuur NIP (Psychologen), en als voorzitter VELON (Lerarenopleiders). Jules Pieters heeft een ruime ervaring in beoordelingscommissies voor onderwijs, zowel toetsen nieuwe opleidingen als beoordelingen bestaande opleidingen (NVAO, QANU, NQA, Hobéon) op verschillende vakgebieden.

Willem van Gansen (*student-commissielid*) is aan de HBO5-opleiding student informatica van Hogeschool Vives te Kortrijk. Hij is ook freelancer en biedt IT-dienstverlening aan voor KMO's en particulieren. Als vrijwilliger is hij werkzaam als web developer bij Chirojeugd Vlaanderen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Mike Slangen**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Jetse Siebenga**, Siebenga Advies, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de accounting administration samenwerkingsverband HBO5 AP-HZS

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Basisgegevens over de opleiding
- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidings specifieke leerresultaten
- Schematisch Programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving / ECTS-fiches
- Verklaring op Eer met betrekking tot voorziene middelen en personeel
- Onderwijs- en Examenregeling
- EVC/EVK procedure
- Vervolgtraject naar een bachelordiploma
- Rapport van de commissie hoger onderwijs in het kader van voorlopig kwaliteitstoezicht

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Overzicht van contacten met het werkveld

Aanvulling bij het informatiedossier, dd. 3 juni 2019

- Nota Competentiematrix
- Nota werkpleklers in de graduaatsopleidingen
- Taakfiches werkpleklers 3-4
- Criteria Werkpleklers 1-4
- Afsluitende toetsing
- Groei naar gerealiseerd niveau

